

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztők: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Lapegyesítés.

A Református Figyelő és a Kálvinista Szemle című laptársaink nyilatkozatot tettek közé, amely szerint január elsejétől fogva a két lap és a két lap szerkesztősege egyesül és Református Élet címen heti lapot, Magyar Kálvinizmus címen pedig népszerű folyóiratot adnak ki. Mindakét organum élére szerkesztőbizottságot alakítottak, vegyesen az eddigi két lap szerkesztőiből és munkatársaiból s mindakét szerkesztőbizottság élén, amelyeknek egyébként is vannak közös tagjai, Ravasz László püspök áll.

Mi igen nagy örömmel üdvözljük ezt az elhatározást, két okból is. Egyrészt azért, mert az eddigi két lap helyébe egy, még sokkal jobb fog lépni. Másrészt azért, mert örvendetes bizonyossága ez az egyesülés annak az egységes testvéri iránynak, amelyben az ország fővárosában élő nagyszámú reformátusság és a testvér dunamelléki egyházkerület jelesei, akik természetesen az egész ország legkiválóbbjai közé tartoznak, egymással karöltve haladnak az egyházi építő munkában. Szívvel kívánjuk, hogy az érdemes vállalkozásnak legyen minden vonatkozásban sikere. Erre egyébként biztosítéknak látszik a kiváló szerkesztőség s kivált az élen álló nagynevű püspök.

Vitán felüli, hogy a református egyházi sajtószolgálatnak erőteljes szervezése elsőrendű feladat. Erre a mai világban éppen olyan szükség van, mint amilyen szükség volt a kereszténység kezdetén az apostolok utazásaira, vagy a reformáció korában a vándor prédikátorokra. Magyarországon csaknem minden szellemi irányzatnak megvan a maga jól berendezett sajtója, vagy legalább jól instruált sajtó informátora, csak minékünk reformátusoknak nincsen. Nem amiatt panaszkodom, hogy politikai napi lapunk nincs úgy, mint római katolikus testvéreinknek, vagy hogy a politikai napi lapok a minket érdeklő eseményekről csak igen kis részben, néha éppen nem vesznek tudomást. Azt, hogy magunknak legyen politikai napi lapunk, a mi viszonyaink mellett elérhetetlen ábrándozásnak tartom. Az egész magyar reformátusságot egyet-

len politikai táborba terelni nem is lehet, nem is kívánatos. Enélkül pedig, ha például a felerész tart együvé, a mi csekély létszámunk mellett egy minden tekintetben színvonalas lapnak fenntartása lehetetlen. Viszont a rossz napi lap sokkal rosszabb a sajtó teljes hiányánál is. Kivált ha ez a rossz napi lap — vestigia terrent — nem is magunkfajtájú emberek kezében van. Arra nézve pedig, hogy a meglevő politikai lapok megfelelő tudósítást szerezhessenek a minket érdeklő eseményekről, megtörtént a részünkről minden, ami csak megtörténhetett. Természetesen abba nem szólhatunk bele, hogy a nem a mi rendelkezésünk alatt álló napi lapok mennyit hoznak vagy egyáltalán hoznak-e valamit a bennünket érdeklő tudósításokból.

De — ismétlem — nem azt tartom jelentősnek, hogy éppen politikai napi lapunk legyen vagy hogy a tudósításainkat a napi lapok bőven közöljék. Hanem sokkal inkább azt, hogy a református közvélemény helyesen irányított és a reformátusságot érdeklő nagy szellemi kérdésekben bátor, komoly és határozott állásfoglalások legyenek.

Ezt pedig olyanféle sajtótermékkel, mint amilyen a most egyesülő két lap volt és amilyen a kettőből alakuló egy bizonyára lesz, nagyon jól el lehet érni. Csak fogjanak össze a nagyszámú hivatott munkaerők és álljon melléjük anyagi és erkölcsi támogatással az egész magyar református közvélemény.

Erre az utóbbira — a közönség támogatására — az előbbinél is nagyobb szükség van. Jó lapot kevesebb ember is csinálhat, mint amennyink rendelkezésre állhat. De jó lapot fenntartani sohasem lehet elég nagy az olvasóközönség. És sohasem lehet eléggé lelkes sem. Mert nem elég az, hogy az előfizető elküldi a maga pénzét: az is kell, hogy az ismerőseinek ajánlja a lapot, mint olvasásra és támogatásra érdemest. Nem elég az, hogy valaki elolvassa a jól megírt cikket, hanem kell, hogy maga is közölje azokat a gondolatokat, amelyek a tárggyal kapcsolatban benne felmerültek. Sőt nem elég az sem, ha minden olvasó beáll az önkéntes munkatársak sorába s küldi hűségesen

a maga írásait: kell az is, hogy legyen bizalommal a szerkesztőség iránt, amely egyedül tudhatja, hogy mely kérdések tárgyalására mekkora helytel rendelkezik és ne vegye rossz néven, ha írását megrövidítve adják, vagy belőle csak a gondolatot használják fel. Meg kell érteni azt is, hogy aki egyetlen jó ötletet ad, amelyet arra hivatott író a lap számára szükséges formába önt, több szolgálatot tesz, mint aki hosszú és ékesen megírott cikkben semmit sem mond.

Azért örülünk tehát az új Református Életnek, mert hisszük, hogy belőle református élet fakad: nagy megmozdulása nemcsak a jól összeállított szerkesztőségnek, hanem minden magyar reformátusnak, elsősorban Budapesten és környékén, de azonkívül az egész országban is.

De nagyon nagy örömmel üdvözöljük az egyesülést különösen azért, mert világosan beszélő biznysága annak, hogy Budapesten már megértették, hogy nem az erők külön-külön érvényesülni akarásának, hanem egyesítésének van ideje.

Lehet olyan idő, volt is, lesz is, amikor a különböző szellemi irányok nemes versenyére van szükség. De most nem olyan időket élünk. Csak a vak nem látja, hogy a magyarságot is, az annak magvát alkotó reformátusságot megkülönböztetve ezer meg ezer veszedelem fenyegeti minden oldalról. Most arra van szükség, hogy minden tenni tudó kéz munkához kezdjen s egységes terv szerint. Most arra van szükség, hogy a mindnyájunk közös házáat védjük meg a lerombolástól és összeomlástól. Most csak a közös igazságot szabad látni, csak azokért kell küzdeni. Ha majd a földrengéses idő elmúlik, ráérünk egymás közt versengeni azon, hogy e közös igazságok között melyik a legjelentősebb és hogy a közös igazságok mellett még miféle külön igazságainkról legyen szó.

A félszázadnál hosszabb idő óta vívódó Debreceni Protestáns Lap testvéri kézfogással üdvözli a vele ugyanazon célokra törekvő — s szegyenkezés nélkül, sőt szívesen hangsúlyozza: nála sokkal erősebb — új testvért.

K. B.

Adventi és karácsonyi ajándékunk.

Az advent református egyházunk életében egyik legszebb, legbájosabb ünnep. A nagy lelkipéldésnek, ütegyengetésnek drága alkalmi ideje ez. Én úgy tapasztalom és azt hiszem velem együtt mások is, hogy ez a szép ünnep egyre szegényebb, egyre élettelenebb kezd lenni. Ilyenné tettük mi ünneplők. Nem tudjuk a keretet megtölteni tartalommal, a Lélek éppen a mi ellenállásunk miatt nem végzheti el bennünk a maga adventi áldásos munkáját. Szegény az adventünk a szeretet megmutatásában is, a buzgóság gyakorlásában is.

Tessék statisztikai összehasonlítást tenni csak a múlt esztendei és az ezévi adventi megnyilatkozások és készülődések között. Bizonyos megcsappanást, megfogyatkozást észlelünk. — A krisztusi szeretet gyakorlásának eszközei soványabbak s a lehetőségei kilátástalanabbak ma, mint máskor, a lelkek adventi vágyakozása, szorongatása csöndesebb, mint valaha. — Bizonyos fokig ennek az esésnek okát az anyagi erők megromlásában kell keresnünk, de a kóros jelenséget teljesen erre vezetni nem lehet, nem szabad. Bizonyos, hogy a megkevesbedett fil-lérek a kegyes adakozás jó szándékának határt szabnak, a kopott, foltos ruha a nyilvános megjelenéstől sokakat visszatart, a mostani kemény, zord időben felettébb hideg templomainkat az öreg, gyöngye, beteges emberek nem szívesen keresik fel. Ez utóbbin bizony segíteni kell! Meg kell értetnünk a gyülekezettel, hogy 8—10 fokos meleg előállítás a templomban nem jelent nagy megterhelést reá és milyen gazdag kamatot fog hozni ez a befektetés a hitéletre. Ismétlem, nem a pénztelenség s a hideg templom a kizárólagos oka az adventi ünneplés el-lanyhulásának. Nem olyan szegény és ruhátlan a mi népünk, mint amilyennek látszik, vagy mondja magát. Községünkben az elmúlt héten volt valami társas összejövétel. Elmentem erre én is, mert el kellett mennem. Vacsorával kezdődött az ünnep, egy pengőt kellett fizetni a résztvevőknek. Nem tudtam hová lenni a csodálkozástól, amikor megláttam a társaságot, amely több mint 70 tagot számlált. 2300 lelkes faluban több mint 70 ember tud ma egy pengőt fizetni vacsoráért. És ez a 70 ember mind tisztességes ruhában jelent meg, tehát nemcsak pengője van neki társas vacsorára, hanem jó ruhája is. Volt köztük néhány olyan, akit se ebben az adventben, se az elmúlt adventekben sohase láttam készülni, ütegyengetni. Igen, a református kegyesség gyakorlása, az adakozás meglanyhulásának és az Ige mellőzésének nem egészen a jelen pénzügyi helyzet az oka. Tagadhatatlan, hogy anyagiakban elszegényedtünk, de lelkiükben még szegényebbek lettünk. Megszámlálhatatlan halom, gödör és árok meredezik előttünk és körülöttünk, merő hepe-hupás az utunk. A gödröket be kell tömnünk, a völgyeket fel kell emelnünk, utunkat nyesegecsük és rendezzük, hogy akadály nélkül jöhessen hozzánk és szállhasson meg nálunk amaz áldott Vendég.

Lelkipásztorok és tanítók restültünk meg a szent szolgálatban. Gondnokok, presbiterek és egyháztalagok nem ismerik az elkötelezés komolyságát és szentségét.

Olvasgatom az új E. T.-t. Ezek a törvények sok útmutatást, meghagyást és komoly intelmet tartalmaznak mindnyájunk számára. Ezt a törvénykönyvet úgy tekintem én, mint a magyarhoni reformátusok ezévi adventi és karácsonyi drága ajándékát. A §-ok betűin keresztül Isten üzen számunkra ebben a könyv-

ben. Valamennyiből kicsendül a prófétai szó: A fejsze immár a fa gyökerére vettetett.

Ne felejtjük el, ez a mostani idő nekünk a kegyelem ideje. El ne fecsérjük haszontalanul. Használjuk fel keresztyéni okossággal. A felhasználásnál az Ige fénye és világossága mellett pompás kalauz számunkra az új E. T. Éspedig e törvények megtanulásánál és alkalmazásánál jól vigyázzunk első helyen mi, előljárók, az ú. n. törvénytudók, hogy ránk ne mutasson és ránk ne olvasson hitünknek Fejedelme, Jézus, így: Jaj néktek, törvénytudók, mert elhordozhatatlan terhekkel terhelitek meg az embereket, de ti magatok egy ujjotokkal sem illettitek azokat a terheket. (Lukács ev. 11, 16.)

Sz. I.

Az élet elrepül, jótetted Istennél megmarad.

„Énekvezér“? — Kántor.

Az új törvénykönyv többféle korszerű és üdvös intézkedései között örömmel fedeztem fel azt az újítást, hogy az idegenül hangzó „énekvezér“ kifejezést teljesen eltörölte s a kántori hivatást teljesítő egyházi funkcionáriusokat ismét az ősi, jó magyarrá lett szóval, a „kántor“-ral jelöli és nevezi meg.

Bármennyire ellentmondásnak látszik is az a megállapítás, hogy az egyébként teljesen magyar eredetű és szerkezetű „énekvezér“ kifejezés idegenül hangzik, mégis e megállapításnak van igaza. Azt hiszem, velem együtt mások is érezték e szó hallásakor, vagy olvasásakor, hogy mennyire idegenül hatott az a fülnek. Úgy voltunk vele, mint az idegenből *szolgai fordításban* átültetett szavakkal. Nem tudom, mióta nevezte a hivatalos egyház a kántorokat énekvezéreknek, de azt tudom, hogy ez a *hivatalos* meghatározás a szorosán vett egyházi hivatalos viszonylaton kívül sohasem ment át a *közudatba*. A kántort *előszóval* még az egyházhatósági személyek is *kántornak* nevezték, ill. szólították. Az énekvezér tehát csak a papíron szerepelt. Az életben mindenütt és mindenki kántornak ismerte és nevezte az „énekvezért“. Volt-e hát valami értelme és jelentősége annak, hogy az évszázadok óta használt és teljesen magyarrá lett kántor (latin eredetiben: *cantor*) elnevezést egy ismeretlen magyar kifejezéssel cseréljék fel? Mindössze annyi, hogy a magyar nyelv szókincse egy — a közhasználatba soha át nem ment — kifejezéssel „gazdagabb“ lett. Ezen túl csak találgatásokra és tévedésre adott alkalmat a nem hivatalos egyháztalagok és más kívülállók számára.

Pályám eddigi szakaszán számtalan olyan, egyetemet is végzett, református emberrel találkoztam, akiknek sejtelmük sem volt arról, hogy a kántort a hivatalos egyház énekvezérnek titulálja. Egy alkalommal névjegyemre a nevem alá ezt nyomattam: *ref. énekvezér*. Több

ismerősöm (kiknek újkor ezen a névjegyem küldöttem üdvözlőt) azonnal érdeklődött nálam, hogy mi történt velem? Mit jelent a nevem alatt az az „énekvezér“? Előléptetést, állásváltoztatást, vagy valami új címet, rangot? Mikor aztán megírtam nekik, hogy ez sem előléptetést, sem állásváltozást nem jelent, mert hivatalosan, az egyházi törvények szerint én énekvezér vagyok, — egyrésze megnyugodott, vagy csalódottan vette tudomásul, hogy csak az vagyok még mindig, ami voltam; másrésze pedig úgy vélekedett, hogy bizonyára valami excentrikus ötletből adtam magamnak ezt a címet. Védekezésemre azzal érveltek, hogy miért csak én vagyok énekvezér, a többi kántort miért nem nevezik így s ők még soha életükben nem hallották ezt a foglalkozást, stb? Nem használt az sem, hogy a törvénykönyvben megmutattam nekik, hogy *hivatalosan* minket énekvezérnek neveznek. Következő alkalommal ugyan *kántor*-t nyomattam az énekvezér helyett névjegyemre, ámde a kételyeket nem oszlattam el, sőt megerősítettem őket előbbi véleményükben.

Évekkel ezelőtt egyik nagy gyülekezet templomszentelési ünnepségein vettem részt. A presbiterium meghívott az ünnepségre orgonálni. A műsort készítő rendezők egyike nem tudván elolvasni a lelkész-elnöktől kapott kéziratban a nevemet, helyette ezt nyomatta ki: „...orgonán játssza: az ...-i énekvezér“. A szomszéd nagy városból két napilap munkatársa volt künn az ünnepségeken. Mikor a műsorban jelzett darabot lejátszottam, odajön hozzám az egyik újságíró és kérdi a nevemet. Bemondom, felírja. Foglalkozásom? Énekvezér. Jó, jó kérem, de mi a *foglalkozása*? — türelmetlenkedik a riporter. Megismétlem, hogy énekvezér, mint ahogyan a műsorból is olvasható. Nem hallotta még sohasem ezt a foglalkozást. Vagy tíz percig magyaráztam neki, hogy én tulajdonképpen kántor vagyok, de hivatalosan énekvezérnek titulálnak. De úgy látszik, nem tudtam elég világosan megmagyarázni a kántori hivatal kettősnevűségét, mert másnap az újságban mint *kántor-énekvezér* szerepeltem.

Ezt és az ehhez hasonló tévedéseket kiküszöbölendő, indítványozta Fekete Kálmán gyulai kántor a Magyar Református Énekvezérek Egyesületének 1931 dec. 17-én, Debrecenben tartott közgyűlésén, hogy az egyesület változtassa meg nevét úgy, hogy Énekvezérek helyett Kántorok kifejezés kerüljön az egyesület címébe. A közgyűlés azzal tért napirendre az indítvány felett, hogy „az egyházi törvényekben a kántor „énekvezér“ elnevezés alatt szerepel.“¹

Az új törvénykönyv egy vonással megszüntette a kántor-énekvezér elnevezés körüli zűrzavart azzal, hogy törvényesítette a református egyház énekes rendjének évszázadok óta viselt, de hivatalosan el nem ismert címét.

Tiszaföldvár.

Szabó Gyula.

¹ L.: Zeneközlöny 1932. évf. 5. sz. 9. l.

IRODALOM

A debreceni református Kollégium. Két kötetben. Írta Dr. Nagy Sándor, a debreceni Kollégium gimnáziumi vallástanára. I. kötet, 31 képpel és 5 grafikonnal. Szerző kiadása. Hajdúhadház 1933. Nagy 8° 424 lap. Ára?

A szerző bevezetésbeli szavait idézve: „módszeres céлом az, hogy a Kollégium életének a képét egyetemleges méretekben mutassam be. Ez hát feladatommá tette, hogy egyes helyeken az aprólékosabb részletezést kerüljem, hogy így a szükségtelen anyagalmaz félrehárításával a fejlődés irányának követése előtt szabad kilátást engedjek.“ Ez a kijelentés — ha utolsó, többféleképpen értelmezhető mellékmondatát jól értjük — olyasformát ígér, mintha a szerző összefoglaló, a nyersanyagot egyetemes és egységes fejlődéstörténeti szempontok szerint feldolgozó képét akarná nyújtani a Kollégium csaknem négyszázados életének. Erre látszik az is utalni, hogy a Balogh Ferenc nagy művéről a szerző véleménye a következő: „amennyire megfizethetetlen értékű kalauzt ad a kutató mellé, annyira le is mond arról az igénnyől, hogy syntheticus (?), tehát szellemtörténeti (? ?) munkának tarthassuk.“ A szerző azonban azt a „syntheticus“ és „szellemtörténeti“ célkitűzést, amellyel ő — ha nem csalódunk — meg akarja haladni a Balogh Ferenc érdemes művét, kissé egyénileg értelmezi, amikor a bevezetésből általunk legelőbb idézett nyilatkozatát (onnan, hogy „szabad kilátást engedjek“) rögtön így folytatja: „Ebből folyólag (?) a kultúrkorszakokra való felosztás általános rendszerével is szakítanom kellett (!) egyfelől azért, mert iskolánk életében az egyes korszakos változások különben sem esnek össze mindig az általános korszakos fordulatokkal (?), másfelől pedig azért, mert egyes iskolatörténeti mozzanatok fejlődési láncolatát csupán formai okokból és szükségtelenül nem aprózhattam fel derékbátort és folytonisméltlódó töredékszakaszokra (?).“ Ő tehát csak egy korszakos elhatárolást hajlandó vállalni, nevezetesen az 1848—49-iki fordulópontot: ami ez előtt van, az az „egységes szervezet korszaka“, ami utána, a „tagozatokra bomlásé.“ Ez a kötete az előbbi öleli fel.

Meg kell állapítanunk, hogy lényegileg a szerző *sem* haladja meg a Balogh Ferenc adattári rendszerét. Mert először is az a csoportosítás, amelyben ő anyagát elrendezi, épp oly önkényes és pusztán külsőséges, mint a Baloghé. (Pl. a „valláserkölcsei élet“-ről a „Belső szervezet“ c. fejezetben szól, a legációkról „A tanítás módszere“ c. fejezetben stb. stb.) Azután pedig: aki „a kultúrkorszakok általános rendszerével“ szakít, az már eleve lemondott arról, hogy a szó mai tudományos értelmében történelmet s éppen „syntheticus szellemtörténeti munkát“ írjon: ilyennek éppen csak akkor volna műve — egy református egyházi főiskola

története — tartható, hogyha a református keresztényen egyház és szellem s másfelől az európai és a magyar művelődés és paedagogia nagy korszakaiba építené bele szervesen azt s rendre megmutatná, milyen volt a Kollégium lelki arca, élete és munkája a református orthodoxia, a felvilágosodás, a romantikus nemzeti liberális-korszakában. De ebből semmit sem látunk. Végül: azért sem lehet a szerző művét a Baloghénál magasabb tudományos színvonalúnak tekinteni, mert a felölelt nyersanyag tömkelege nemhogy élvezhetőbben volna feldolgozva, mint Baloghénál, de sokszor még az övénel is „adat-táribb“ színvonalon mozog.

Ennek ellenére is, hálátlanság volna tőlünk a szerző valódi érdemeit kisebbiteni. Ezek abban állanak, hogy a már eddig nyomtatásban megjelent anyagot formailag áttekinthetően rendezte s másfelől nagymennyiségű olyan, eddig ismeretlen vagy alig ismert anyaggal is kiegészítette, amelyeknek legnagyobb részét a saját fáradságos kutató munkájával szedte össze s amelyek itt vannak először a további munka számára hozzáférhetővé téve. Nagyban emelik a könyv értékét a tanulságos grafikonok és a sikerült, bár meglehetősen ötletszerűen összeválogatott képek is; méginkább a „Tanárok életrajzai 1549—1700“ c. pótlék, az S. Szabó József fáradhatatlan tollából. A könyv tehát egészben véve igen hasznos és mindig hálára kötelező *segédeszköz* lesz annak számára, aki egyszer majd *valóban* syntheticus és *valóban* szellemtörténeti célkitűzéssel fog neki a Kollégium története megírásának — amivel az illető egy jó darab magyar református egyháztörténelmet és magyar művelődéstörténelmet is megír majd. Hogy ez már a kutatás jelen állásában sem lehetetlen föladat, mutatja egyebek mellett Kornis „A magyar művelődés eszményei“ c. műve, amelyről a szerző sajnálatosan nem látszik tudomással bírni, holott ez egy mű tanulmányozása magában megsejtethette volna vele, milyen követelményeket állít a mai tudomány az iskolatörténelemírás elé.

Legnagyobb értéke pedig a könyvnek az, hogy az öreg Kollégium iránti szeretet és érdeklődés fölébresztésére, terjesztésére és elmélyítésére igen alkalmas eszköz — aminthogy maga a könyv is a Kollégium iránti őszinte, hálás, példásan lelkes és eléggé nem dicsérhetően áldozatkész nagy szeretetből született.

Kérjük azonban az általunk őszintén nagyrabecsült, rendkívüli szorgalmú szerzőt, hogy anyaggyűjtő buzgalmával iparkodjék jobban egyensúlyba állítani szellemtörténeti képzettségét, ami hogy jelenleg a hézagosságnál is hézagosabb, mutatják pl. a 157. és 241. lapokon a humanizmusról s utóbbi helyen a humanizmus-sal kapcsolatban a latin nyelvről és a nemzeti szellemről elejtett megjegyzései, amelyekben ahány mondat, majdnem ugyanannyi tévedés található. Ezekből a tévedésekből egyebek mellett ilyen képtelen, de a tájékozatlanok meg-

tévesztésére nagyon is képes állítások jönnek ki: „A magyar nyelvnek századokkal ezelőtt való háttérbeszörítésében valamennyi hazai iskolánk vélkes.“ „...a XVI. században még kizárólagosan uralkodó magyar nyelv...“ „...egy holt nyelv janatikus bálványozásával a vezetésre hivatottak nemzeti öntudata is lassanként megerőtlenedik...“ stb. stb. (A szellemtörténet egyik legigazolható ténye, hogy úgy a humanista, mint a barokk latin műveltség az egyik leghatalmasabb előmozdítója volt, úgy róm. katolikus, mint protestáns színezetében, a nemzeti öntudatnak, úgy hazánkban, mint egyebütt!)

Szerény gondolatom szerint — amellyel a szerző kedvét elvenni nem szeretném — sokkal nagyobb szolgálatot teszünk történettudományunknak s végelemzésben egyházunknak is az őszinte és következetes „adattári“ gyűjtéssel és publikálással (természetesen nem a Balogh F. művére, hanem a modern adattárak rendszerére gondolok itt), mint elsiertett „syntheticus szellemtörténeti“ művek közrebocsátásával, ahol a „synthesist“ az anyagnak külsőleges kategóriákba csoportosítása jelenti, a „szellemtörténet“ pedig a fentidézettekhez hasonló elmékedések pótolják.

R. I.

A fejfa elrothad, a sírkő kidől: alapítványod s ebben neved emlékezete túléli a századokat.

KÜLÖNFÉLÉK

Új polgári iskolai igazgató. A debreceni református egyházmegye által Berettyóújfaluban fenntartott polgári leányiskola igazgatótanára dr. Pác Sándor január 1-én nyugalomba vonul. Helyét az igazgatótanács egyhangú választással Takács Károly nyírbátori községi polgári iskolai tanárral töltötte be. Az új igazgató erdélyi papi-családból származik.

Előfizetési felhívás. 1934. év február havában megjelenik dr. Mátyás Ernő sárospataki theol. akad. igazgatónak Pál apostol megtérése című könyve, kb. 200—220 lapnyi terjedelemben. A könyv számon tartja az idevágó vallástörténeti és valláslelektani kutatásokat, de különös figyelemre méltatja a dialektikai theológiának, főleg Barth Károlynak és Bultmann Rudolfnak idevágó kutatásait. A könyv főbb fejezeteinek címei: 1. A szülőföld. 2. Az Istenkereső. 3. A „szent város“ vallásos élete. 4. A körülméltékedés prédikátora. 5. Krisztus egyházának üldözöje. 6. A látások útján. 7. Az apostol titokzatos lelkivilága. 8. A Kijelentés birodalma. 9. Az „új teremtés“. 10. Pogány misszionárius. 11. Ellentétes világok között. 12. Az örökkévalóság kapujában. 13. A világ vége. Az egyszerűen és világosan megírt, de ugyanakkor a komoly theologiai tudomány

igényeivel fellépő könyv előfizetési ára 4.— P. Megrendelhető: Dr. Mátyás Ernő, Sárospatak, Kazinczy-u. címen.

Az Evangéliumi Világszövetség (World's Evangelical Alliance) egyetemes imahetét 1934 január 7-től, vasárnaptól, január 14-ig tartja.

A KIE Nemzeti Szövetségének 50 éves jubileumi ünnepei befejeződtek, Debrecenben előadásokat tartott Sartorius Ernő világszövetségi főtitkár. Isten áldása legyen az 50 éves magyar KIE munkáján úgy a jelenben, mint a jövőben.

A magyarországi református egyház új törvénykönyve most jelent meg. A törvénykönyv ára 3 pengő, postai küldetés esetén 3 pengő 40 fillér.

Megjelent Vásárhelyi Jánosnak „Hittem, azért szólottam“ című könyve. A kiváló szerző munkája, mely 32 prédikációt, 20 esketési és 24 temetési beszédet foglal magában, melegen ajánljuk. Megrendelhető az erdélyi egyházkerület iratterjesztésénél.

Az 50 éves KIE jubileumi ünnepeinek kiemelkedő pontja volt december 8-án a pesti Vigadó nagytermében rendezett jubileumi ünnepély. Az ünnepi beszédet dr. Révész Imre egyetemi tanár mondta. Közreműködtek: dr. Szabó Márton református lelkész, dr. Kapi Béla ev. püspök, Sartorius Ernő, a KIE Világszövetsége képviselője, dr. Tóth Miklós kúriai bíró.

Gebén az egyik nagyobb birtokos, Tarnai Zoltán az izraelita vallásról az evangéliumi református egyházba térvén, december hó 2-án kereszteltetett meg. Keresztanya Forray Ernőné, keresztapa pedig Péchy László egyházmegyei gondnok voltak. A keresztelési szertartás, melyet a gebei lelkész végzett, a megkeresztelt új egyháztag fitestvérét arra a kijelentésre bírta, hogy ő is meg fog keresztelkedni.

Új ifjúsági szavalókönyv. Megjelenik karácsonyra Petri Mórnak, a jeles költőnek, a Petőfi Társaság tagjának Magyar szonettek és egyes versek című kötetének második kiadása, melyet a kultuszminiszter az ifjúsági könyvek közé sorozott, s melyben sok ifjúsági s szavalásra kiválóan alkalmas költemények foglaltatnak. Kedvezményes ára mindazoknak, akik még karácsonyig megrendelik, csak 1 P 50 fillér. Megrendelhető levelezőlapra a szerzőnél Budapest, V. Sziget-utca 9. sz. Postabefizetési lapon is, csekkszámra: Petri Mór dr. Budapest, 57,361. A könyv bolti ára már 3 pengő lesz.

Református hetet rendez az ORLE Budapest a jövő év október havában.

A mezőtúri református egyház 1933. évi december hó 3-án, vasárnap délután 6 órakor a gimnázium tornatermében emlékünnepelet tartott a műsor a következő volt: 1. Közének CXXXIV. zs. 1—3. verse. 2. Megnyitót mondott Marjay Károly lekipásztor. 3. Csomasz

Dezső: Himnusz. Szavalta: Melegh József VIII. g. o. t. 4. Nyáry-Gabriel Ch. H... „A mennyben otthonom”. Énekelte Református Énekcsalád. 5. Megemlékezés Csomasz Dezsőről. Írta s felolvasta Falussy Gusztáv lelkipásztor. 6. Vorwerk—Vargha Gyuláné: „A pap...”. Szavalta: Heretek Gizella okleveles tanítónő. 7. Dr. Szöllősy Attila: „Jaj, de hamar múlik...”. Énekelte a Református Tanítói Énekkar, Nóbik Lajos karnagy vezetésével. 8. Az Országos Szeretetszövetségről előadást tartott Komlóssy Gábor lelkipásztor. 9. Imádkozott Kiss István valóstánár. 10. Közének 36. dicséret volt. Leleplezték és átvették az egyháztanács nevében Félegyházy Gyula festőművész által készített kiválóan sikerült portréját Csomasz Dezső lelkipásztornak.

A nyírbátori református egyház ősi Báthory-templomának helyreállítása alkalmából 1933. évi december hó 17-én templomszentelési ünnepélyt rendez. Előfohászt, bibliaolvasást és előimát tart *Dr. Soltész Elemér* tábori püspök. Ígét hirdet, felszentelő imát és áldást mond: *Dr. Baltazár Dezső* püspök, aki keresztes is. Délután 4 órai kezdettel templomi hangverseny.

A bécsi keresztyén magyarok legközelebbi istentiszteletüket december 25-én, karácsony első napján délután 3 órakor tartják a wieni reformátusok belvárosi templomában (I. Dorottheergasse 16.). Ez alkalommal az Úri szent vacsorát is kiszolgáltatták a híveknek. A szent szolgálatot végzi *Dr. Incze Gábor*.

Lelkészbeiktatás. Az új hajdúnánási lelkipásztort, Nagy Imrét december hó 10-én, vasárnap iktatta be lélekemelő ünnepély keretében lelkési állásába Bartha László, az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmege esperese.

Ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét a KIE 50 éves jubileumi ünnepeire.

A külmissziói gyermekirodalom értékes könyvekkel gazdagodott az utóbbi hetekben. A gyermekek számára két kiadvány látott napvilágot. Az egyik a *Külmissziói Képeskönyv*, mely kétszínnyomású címlappal és 23 változó színes nyomású képpel bizonyára nagy örömet szerez gyermekeinknek. Kandaké királyasszony szerezzen komornyikja megterését, a mi kínai, Mánusz-szigeti és törökmisszionkat is ismerteti szép képekben és versikékben. Ára 1 pengő. Külmissziói gyermeklap is indult a Missziói Szövetség kiadásában *Kis Hajnal* címen. Érdekes képek, gyermekek számára alkalmas missziói történetek, versek vannak benne. Egyelőre a Hajnal mellékleteként jelenik meg évente ötször. Előfizetési ára egy évre 50 fillér, a Hajnallal együtt 2 pengő. Megrendelhetők minden református könyvkereskedésben és a Szövetség központjában: Budapest, VII., Gyulai Pál-utca 9., II. 21. Ismertetésükre még visszatérünk.

Nevető örökösök helyett gondolj a síró árvákra.

A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem Rektora.

921j1933—34. etsz.

Beíratkozási hirdetmény.

A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem mind a négy (református hittudományi, jog- és államtudományi, orvostudományi és bölcsészettudományi) karán a rendes beíratkozás az 1933—34. tanév II. felére 1934 január hó 7-én kezdődik és bezárólag 22-ig tart.

Aki az egyetemre első ízben íratkozik be, valamint aki — katonai szolgálat kivételével — bármely más okból egyetemünkön tanulmányait megszakította, a felvételért 50 filléres okmánybélyeggel ellátott folyamodványt 1933 december hó 15. és 31-ike közt annak a karnak a dékánjához nyujtsa be, amely karra beíratkozni kíván.

A felvételi engedély az egész tanulmányi időre érvényes, azonban csak arra a tudományokra szól, melyre folyamodó felvételét kérte.

A felvétel iránti folyamodványt a következő eredeti okiratokkal kell felszerelni:

- születési bizonyítvány;
- középiskolai érettségi bizonyítvány; más hazai főiskoláról beíratkozó részéről távozási bizonyítvány;
- erkölcsi bizonyítvány folyamodó nemzethűségéről és erkölcsi megbízhatóságáról;
- ha folyamodó hadiárva, ennek közhatósági igazolása;
- ha folyamodó atyja harctéri szolgálatot teljesített, a Károly-csapatkereszt elnyerésének igazolása;
- közhatósági bizonyítvány folyamodó szüleinek foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről és arról, hogy szülei mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön, hol laktak azelőtt; amennyiben több helyen laktak, régebbi lakóhelyükön mi volt a foglalkozásuk?

Eredeti okiratok nélkül beadott kérvényt nem veszünk figyelembe. — Postacím: Debrecen. 10. Egyetemi Központi Épület.

Annak, aki hazai középiskolából közvetlenül óhajt beíratkozni, az erkölcsi bizonyítványt annak a középiskolának igazgatója állítja ki, amelynek kötelekbebe folyamodó tartozott. Aki azonban nem közvetlenül az érettségi vizsga letétele után íratkozik be, folyamodványához állandó lakóhelye közigazgatási hatóságától (községi előljáróság, városokban rendőrkapitányság) kiállított legújabb keletű erkölcsi bizonyítványt csatol. Egyik hazai főiskoláról a másikra átlépő erkölcsi bizonyítvány helyett a főiskolától kiadott távozási bizonyítványt köteles bemutatni.

Annak, aki egyetemi tanulmányait csupán egy félévre szakította meg, vagy egy félévig más hazai egyetemen tanult, felvételért újból folyamodni nem szükséges, csupán első esetben a közigazgatási hatóságtól kiállított erkölcsi bizonyítványt, utóbbi esetben távozási bizonyítványát kell bemutatni.

A m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei a m. kir. honvédelmi miniszter írásbeli engedélyével kérhetnek felvételi engedélyt és csak az a) és b) pontok alatt említett okiratokat tartoznak bemutatni.

A jog- és államtudományi karon előadott államszámviteltanra rendkívüli hallgatóként felvétel tekintetében létszámkorlátozás nincs.

Utólagos beíratkozásra engedélyt 1934 január hó 23-tól 27-ig az illetékes kari dékán, január hó 28-tól február hó 6-ig bezárólag az egyetem Rectora adhat. Ilyen engedélyt azonban csak az nyerhet, aki igazolt betegség miatt a rendes beíratkozási idő alatt beíratkozni nem tud, vagy valamely más főiskolán azért nem volt felvehető, mert ott a létszám betelt. Utóbbi körülményt a dékáni záradékkal ellátott eredeti kérvény, vagy a dékán bizonyítványának csatolásával

kell igazolni s a kérvényt a felvétel megtagadását kimondó határozat keltétől számított 3 nap alatt kell beadni. || |

Utólagos beiratkozás engedélyezése iránti kérvényt az engedélyadásra jogosult dékánhoz, illetőleg a Rectorhoz kell benyújtani.

Utólagos beiratkozásnak február hó 6-án túl rectori engedéllyel sincs helye.

A tanári aláírásért félév elején mind a négy tudománykaron jelentkezni kell.

Az előadások a II. félévben 1934 január hó 23-án, kedden kezdődnek.

Egyetemi hallgatóink támogatására Debrecenben következő diákjóléti intézmények működnek:

a) Tisza István-internátus (Vilmos császár út);
b) egyetemi Horthy Miklósné leánykollégium (Magoss György-tér 18/c);

c) Mensa Academica (Magoss György-tér 18/c);
d) református kollégiumi internátus és konviktus (Kálvin-tér 16.);

e) Szent László-kollégium (Simonyi-út 36/b.);
f) Orsz. Bírói és Ügyési Egyesület internátusa (Ferenc József-út 22—24.).

Az itt nyerhető kedvezményekért az intézmény igazgatóságához lehet folyamodni.

Az egyetemi Diákjóléti Iroda szegénysorsú és jóelőmenetelű hallgatóink erkölcsi és anyagi támogatásával intézményesen foglalkozik, őket bármilyen tekintetben tájékoztatja.

A tandíj egy félévre 102 pengő. A beiratkozásnál 41 pengő mellékdíj fizetendő.

Tandíjmentességért és tandíjkezdvevényért folyamodványt az illetékes karhoz címezve a kari dékáni hivatalba 1934. évi január hó 14-ig kell benyújtani.

Aki tandíjmentességért folyamodik, magát a dékáni hivatalban kapott igazolvánnyal a rendes beiratkozási időben köteles a quaestori hivatalban előjegyeztetni és a mentesség tárgyában hozott kari határozatnak a hirdetőtáblán közzétételétől számított 8 nap alatt köteles beiratkozni.

Debrecen, 1933 november hó 30.

Dr. Vargha Zsigmond s. k.,
e. i. Rector.

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől

4279—1933. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli vallástanár és hitoktató urakhoz.

A középfokú iskolák orsz. református missziói bizottsága, mint az Egyetemes Konvent hivatalos szerve kéri, hogy diáksáfársági mozgalmát a tiszántúli egyházkerület vallástanárai és hitoktatói jóindulatú pártfogásukba vegyék.

A bizottságot az Egyetemes Konvent alapszabályszerűen utasította diákszociális intézmények létrehozására. Négy esztendő sáfársága eredményeként megépült Mátrafüreden 22 személyre egy emeletes diáküdülője, hogy hegyi levegőre szoruló diákságunk egészségét szolgálja. Ennek az üdülőnek csak a teljes berendezése és megnyitása van hátra, miután villany és vízvezeték már be van vezetve.

Bevételi forrása a missziói bizottságnak csak a diákság sáfársága. Ezért már négy esztendeje megvalósította a bizottság azt a moz-

galmat, amely szerint diákságunk hetenként két fillért ad perselyadomány címén. Ennek a mozgalomnak kettős jelentősége van. Egyfelől ráneveli a jövőre értelmiséget az önkéntes adakozás szükségességére, másfelől lehetővé teszi, hogy önségélyével intézményeket hozzon létre s így módon a legegészségesebb diákszociálpolitikának vessen alapot.

A sáfársági mozgalmat diákságunk lelkesedéssel karolta fel. Csak ott mutatkozott némi hanyatlás, ahol a nevelők részéről nem talált kedvező fogadtatásra.

Amikor elismerésemet nyilvánítom azoknak az iskoláknak, ahol ezt a mozgalmat példás hűséggel karolták fel, ugyanakkor felkérem az egyházkerület minden iskoláját, illetve minden intézet vallástanárát és hitoktatóját, hogy a diáksáfársági mozgalom minél élénkebbé tétele érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni és erre a tanulókat buzdítani szíveskedjenek.

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1933 december 7.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázati hirdetés.

A mezőtúri református gimnázium fenntartó testülete pályázatot hirdet egy, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr kinevezése alá eső görög-latin szakos rendes tanári állásra.

Pályázhatnak oly református vallású okl. tanárjelöltek, vagy már állásban levő tanárok, akik a görög-latin nyelvből középiskolai tanári képesítést nyertek.

A pályázók a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett kérvényeiket, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, magyar állampolgárságuk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, tanári képesítésük, nyelvismereteik és esetleges eddigi szolgálatuk okmányokkal igazolandók, 1934 január 15-ig az intézet igazgatóságához küldjék be.

Az állás 1934 szeptember 1-én foglalandó el.

A kinevezett cserkész munkában köteles résztvenni.

Mezőtúr, 1933 december hó.

Dr. Mezey Sándor,
gimn. igazgató.

Marjay Károly,
lelkészelnök, az igazgató-
tanács elnöke.

TARTALOM: Lapegyesítés. K. B. — Advenyi és karácsonyi ajándékunk. Sz. I. — „Énekvezér”? — Kántor. Szabó Gyula. — Irodalom. — Különfélék. — Beiratkozási hirdetés. — Hivatalos értesítés: Körlevél. Pályázat.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere**Szlezák László**

harang- és ércöntöde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál!

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél!

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933—2218

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső : Elég nekem az Isten kegyelme 1.—
— A próbáltatások idejéből —.50
Dr. Bartók György : Forradalom és reformáció —.30
Benke Tibor : A munkásság és a vallás belmissziói szempontból —.60
Czeglédy Emánuel : Baltazár Dezső református püspök életrajza —.50
Dr. Erdős József : A második helvét hitvallás 1.—
Dr. Erdős Károly : Méliusz világító-lámpásának sugarai —.50
Dr. Illyés Endre : A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor : Az Úr áldassék ! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) 7.—
— Esketési beszédek 3.—
— Keresztelési beszédek 3.—
— Temetési beszédek 3.—
— „Az az ember Te vagy !“ (Prédikációk) 2.—
Kroeker—Ferenczy Károly dr. : Világhatalom és Istenországa 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota : A debreceni református Nagytemplom 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla : Magyar református egyházalkotmány 1.60
Makay Miklós : A gyakorlati keresztyén-ség világmozgalma 1.80
Dr. Módis László : Rövid bibliai héber nyelvtan 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
Dr. Ravasz László : A nemzeti egység lelke —.40
Révész Imre élete 1.—
Dr. Révész Imre : Az Ige fénye (Prédikációk) 1.20
— Kálvin János élete —.80
Szabó Gyula : „Sötétségből világosság ragyogjon !“ (Prédikációk) 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs. : Marxtól Leninig (A modern pogányság harca a keresztyén-ség ellen) 3.—
Varga József : Korálkönyv 5.—
Dr. Vasady Béla : A hit misztériuma 7.—

Fenti művek kaphatók :

„MÉLIUSZ“
KÖNYVKERESKEDÉSSEN

DEBRECEN,
FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ. ALATT.